

Ἐν τούτοις εἰς τὴν οἰκίαν τὰ πάντα διὰ τὸν γέροντα Χαροῖδημον μετεβλήθησαν τὰ τέκνα του τὸν ἐπεριποιούντο καὶ πάλιν καὶ τὸν ἐκολάκευον, διότι ἐφοβούντο μήπως ἂν τὸν δυσαρρεπτήσουν, μεταμεληθῆ καὶ μεταβάλῃ τὴν διαθήκην του.

Μετὰ τρία ἔτη ὁ γέρον ἀπέθανεν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τοῦ θανάτου του τὰ τέκνα τοῦ γέροντος πρέχουν, ἀναίγουν τὸ κιβώτιον, καὶ μένουν ἐκθαμβοὶ βλέποντες ἐντὸς αὐτοῦ πέτοας, ἄμμον, καὶ μίαν ἐπιστολὴν περιέχουσαν μόνον αὐτὰς τὰς λέξεις:

«Αὐταὶ αἱ πέτοαι καὶ αὐτὴ ἡ ἄμμος θὰ χρησιμεύσουν διὰ τὴν ἀρχίστην ἢ οἰκοδομὴν ἐνὸς φρενοκομείου δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δίδουν ὅτι ἔχουν πρὸ τοῦ θανάτου τῶν!»

K. (Κατὰ τὸ γαλλικόν.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στατιστικὴ τῶν καρφοβελονῶν. Πειρίεργοι στατιστικοὶ ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν καρφοβελονῶν, αἵτινες κατασκευάζονται κατ' ἡμέραν. Τὰ χειροτεχνεῖα τῆς Βιρμινγῆρας κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ταύτῃ, παράγοντα καθ' ἑκάστην 37 ἑκατομμύρια περίπου καρφοβελόνων· τὰ τοῦ Λονδίνου, Strades καὶ Δουβλίνου παράγουσι 13 ἑκατομμύρια· ἐπομένως ἐν ὅλῳ καθημερινῇ παραγωγῇ 50 ἑκατομμυρίων καρφοβελονῶν διὰ μόνην τὴν Ἀγγλίαν. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ διάφορα ἐργοστάσια τοῦ Aigle, τοῦ Ruge, τῶν Παρισίων παραγοῦσι περὶ τὰ 20 ἑκατομμύρια· ἐν Ὀλλανδίᾳ δέ, Γερμανίᾳ καὶ ἀλλοῦ γίνονται παραγωγῇ 10 περίπου ἑκατομμυρίων. Ὡστε δύναται τις νὰ ἀναγάγῃ ὡς ἐγγύστα εἰς 80,000,000 τὸν ἀριθμὸν τῶν κατ' ἑκάστην καρφοβελονῶν ὑπῆρξαν ἐπὶ πολὺ ἐν ἀπὸ τὰ περιεργὰ παραδείγματα τῶν ἀποτελεσμάτων, αἵτινα δίδει ὁ κτημερισμὸς τῆς ἐργασίας· ἐκάστη βελὸν διήρητο τῶν χειρῶν δώδεκα ἐργατῶν, καὶ ἕκαστος ἐργάτης συνεισέφερε κατ' ἑκάστην εἰς τὴν κτιστικὴν 100 χιλιάδων καρφοβελονῶν. Σήμερον αἱ μηχαναὶ ἀντικατέστησαν ἐν τοῖς πλείστοις τὴν διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίαν. Ἐὰν μετὰ τοὺς κολοσιαίους ἀριθμοὺς, τοὺς ὁποῖους παρέχει ἡ στατιστικὴ τῆς παραγωγῆς τῶν καρφοβελονῶν, ζητήσῃ τις νὰ μάθῃ πόσον ἀξίζει μία μόνη ἐξ αὐτῶν, εὐρίσκει οὐχ ἥττον περιεργὸν ἀριθμὸν: κατὰ τὸν μέσον ὅρον τῆς πωλήσεως ἐν τοῖς ἐργοστάσις ἡ τιμὴ μιᾶς καρφοβελόνης ποικίλλει ἀπὸ δύο μέχρι τριῶν χιλιοστημορίων τοῦ λεπτοῦ.

Μέχρι τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1884 ὑπῆρχον εἰς τὰ διάφορα Ἑυρωπαϊκὰ κράτη σιδηραὶ ὁδοὶ τῶν ἐξῆς ἐκτάσεων: ἐν Γερμανίᾳ 36,437 χιλιομέτρων, ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ 29,619 χιλιομέτρων, ἐν Γαλλίᾳ 29,145 χιλιομέτρων, ἐν Ρωσίᾳ καὶ Φιλανδίᾳ 25,363 χιλιομέτρων, ἐν Αὐстро-Ουγγαρίᾳ 21,030 χιλιομέτρων, ἐν Ἰταλίᾳ 9,578 χιλιομέτρων, ἐν Ἰσπανίᾳ 8,498, ἐν Σουηδίᾳ 8,249, ἐν Ὀλλανδίᾳ 2,063, ἐν Βελγίᾳ καὶ Λουξεμβούργῳ 5,065, ἐν Ἑλβετίᾳ 3,000, ἐν Νορβηγίᾳ 1,694, ἐν Πρωτογαλλίᾳ 1,614, ἐν Ρουμανίᾳ 1,477, ἐν Τουρκίᾳ 1,105, ἐν Βουλγαρίᾳ 224, καὶ ἐν Ἑλλάδι 100 ὡς ἐγγύστα χιλιομέτρων, πλην τῶν νῦν κατασκευαζομένων.

Ἡ μικρὰ πόλις Grefeld, ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἐν αὐτῇ ἐργοστασίων χημικῶν προϊόντων, ὠρολογίων καὶ μουσικῶν ὀργάνων, διακρίνεται ὡς πρὸς τὴν μεταξουργίαν, ἣτις εἶνε ἡ κυριωτέρα βιομηχανία τῆς, ἀπασχολοῦσα περισσοτέρους τῶν δεκαμισχιλίων ἐργατῶν. Ἀντίζηλος ταύτης εἶνε ἡ Λυών, τῆς ὁποίας τὰ μετάνια προϊόντα εἶνε ὠραῖα καὶ σφιζόνται, ἀλλ' εἶνε λίαν ἀκριθὰ, ἔνεκα τῆς ἀκριθείας τοῦ πρώτου ὑλικοῦ καὶ τοῦ λίαν ἐπιμελοῦς τῆς ἐργασίας· οἱ Γερμανοὶ μεταχειριζόμενοι ὑλικὸν τι πολὺ κατώτερον τῆς μετάνης, κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ μαῦρα βελούδινα ὑφάσματα εἰς εὐθηνὰς τιμὰς, συναγωνιζόμενα οὕτως ἐπιτυχῶς πρὸς τὰ λυοναῖα προϊόντα. Ἄλλ' οἱ Γάλλοι κατάρθωσαν, μετακρυβίσαντες τὴν ἐργασίαν τῶν καὶ μεταχειρισθέντες ὑφαντικὰς μηχανὰς ἀναλόγους πρὸς τὰς γερμανικὰς, νὰ κατασκευάσωσι βελούδινα ὑφάσματα ἐπιωφελεῶς, ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ Grefeld.

Ἡ μακροβιότης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν.— Ὁ Ζήνων ἔζησεν 102 ἔτη· ὁ Δημόκριτος 104· ὁ Διογένης 90· ὁ Ἴπποκράτης 99· ὁ Πλάτων 82· ὁ Ἴσοκράτης 98, ὁ δὲ διδάσκαλος αὐτοῦ Πορταῖος 107· ὁ Σωκράτης ἔπιο τὸ κῶνον εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀρχιμήδης ἐρονεῦθη ὑφ' ἑνὸς στρατιώτου εἰς ἡλικίαν 75 ἐτῶν. Ὁ Σοφοκλῆς ἔζησεν 90 ἔτη, ὁ δὲ Πίνδαρος συνέγραψε μέχρι τοῦ 84 ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ· ὁ Σιμωνίδης δὲν εἶχεν ἀντίπαλον μέχρι τοῦ 90 ἔτους τῆς ἡλικίας του.

Πάντες οἱ κνηγετικοὶ κύνας ἀγκυρωρίζουσι τὸ ὄπλον τοῦ κυνηγίου· μόλις τὸ παρατηρήσωσι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου τῶν ἐκδηλοῦσιν τὴν χαρὰν τῶν δι' ὑλακῶν καὶ πηδημάτων, ἐννοοῦντες ὅτι πρόκειται μετ' ὀλίγον νὰ ἐκτισπονηθῇ ἡ μάλλον εὐχάριστος ἀπόλαυσις τῶν. Ἀλλὰ κύων τις ἐξ αὐτῶν εἶχεν ὀξυτέραν παρατηρητικότητά.

«Ἦτο γέρον, ἀχρηστὸς σχεδόν, γράζει περὶ αὐτοῦ ὁ κύριός του, καὶ πολλὰκις συνέβαινε νὰ ἐξέλθω εἰς τὴν θήραν χωρὶς αὐτοῦ. Ἄλλὰ διὰ νὰ μὴ τὸν ὑπερφεύγω πλέον, με παρεθύλαττεν ἐκεῖνος· κάθε πρῶτῃ ἀκολουθῶν με βήμα πρὸς βήμα, ὅταν ἔφερον τὴν κνηγετικὴν μου ἐνδυμασίαν, καὶ ἀποφεύγων νὰ φάγῃ, διὰ νὰ μὴ με ἀπολέσῃ τῆς ὄψεως. Ἀπαξ τῶ παρεθήκα ἐν ἰδιαιτέρον φαγητόν, ὅπερ κατ' ἐξοχὴν ἡγάπα, καὶ ἐνῶ τὸ ἀπεγεύετο, κατίσχυσε κατ' ἐκείνην

τὴν ἡμέραν ἢ λαίμαργία του, καὶ ἠπάτησα τὴν ἐπαγρύπνησίν του. Ἐκτοτε οἰονόητοτε μαγείρευμα τῷ προσέφερον δὲν τὸ ἠγγίξε πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς μου ἐκ τῆς θήρας, ἢ ἐσάκις, παρελθούσης τῆς συνήθους πρὸς ἀναγώρῃσιν ὥρας, ἦτο βέβαιος ὅτι θά ἔμεινον εἰκοί.

Ἀντιθέτως πρὸς ὅσα ἐδημοσιεύθησαν περὶ τῆς αὐτοκτονίας τῶν σκορπίων, περὶ ἧς καὶ ἐν τῇ «Ἐστία» ἐγένετο λόγος, ἐπιστέλουσιν εἰς τὴν «Ἐπιστημονικὴν Ἐπιθεώρησιν» τὰ ἐπίμυνα, ἅτινα μεταξέρομεν ἐνταῦθα.

«Ἐγὼν εἰς τὴν διάθεσίν μου ἀρκετὸν ἀριθμὸν σκορπίων, ἠθέλησα νὰ ἴδω κατὰ πόσον εἶνε βάσιμος ἢ δοξασία, καθ' ἣν ὁ σκορπίος αὐτοκτονεῖ ἐν δεδομέναις περιστάσεσι, μεταξὺ δ' ἄλλων καὶ ὅταν περιστοιχίζεται ὑπὸ πυρός. Ὅθεν κατασκευάσας κύκλον ἐκ θερμῆς ἀνθρακίης, ἔθεσα ἐν τῷ μέσῳ περὶ τοῦ δεκαπέντε σκορπίους.

Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ἐνήργησε κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν τρόπον. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀκινήσιος ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κύκλου, ἕκαστος σκορπίος ἤρρισε νὰ περιτρέχῃ τῆδε κακίῃσε, προσκρούων κατὰ τοῦ πυρίνου διαφράγματος, παρακάμπτων, ἀνευρίσκων τὸ αὐτὸ ἐμπέδιον, καὶ ἐπανερχόμενος ἐν τῷ μέσῳ μετὰ ἓνα ἢ δύο γύρους. Τότε ἀναλαμβάνων πολεμικὴν στάσιν, ὀρθώθη ἐπὶ τῶν ποδῶν του, κλίνων πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὴν κοιλίαν του, εἰς τρόπον ὥστε τὸ κέντρον του εὐρίσκετο ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ἢ, κυρίως, πρὸ αὐτῆς. Μετὰ εὐτολμίας δὲ ἀξίας κρείττονος τύχης, ὄρμησεν ἐναντίον τῶν ἀνθράκων, κινῶν παντοιοτρόπως τὴν οὐρὰν του, μεταχειριζόμενος αὐτὴν ὅπως ἀπομακρύνῃ τὰ ἐμπόδια, προσπαθῶν νὰ πλήξῃ, ἀλλ' οὐδέποτε ζητῶν νὰ πλήξῃ ἑαυτὸν. Προσῆγγισα πολλάκις ἐπὶ τῶν ῥαχέων των ἀναμμένων ἀνθράκων, τὸν ὅποιον ἐπεχείρουν μὲν νὰ τὸν ἀπομακρύνωσι διὰ τῆς οὐρᾶς, ἀλλ' οὐδ' ἀπᾶξ ἠγγισαν δι' αὐτῆς τὴν ῥαχίν. Ἐν συνόλῳ οὐδεὶς τῶν οὕτως μαρτυρησάντων σκορπίων ἠτύκοντο, οὐδεὶς μοι ἐφάνη θέλων νὰ αὐτοκτονήσῃ. Οὐχ ἤττον πιστεύω ὅτι ἀκουσίως, καὶ νομίζων ὅτι πλήττει τὸ παροργίζον αὐτὸν πρόσκωμα, ὁ σκορπίος αὐτοκτονεῖ, ἀλλὰ τοῦτο πράττει ἀκουσίως.

Εἰς τὰ περὶ πένθους ἐν προηγουμένοις φύλλοις δημοσιευθέντα δύνανται νὰ προστεθῶσι καὶ αἱ ἐξῆς συμπληρωτικαὶ παρατηρήσεις. Ἐν ἀρχῇ τοῦ κοινωνικοῦ βίου ὁ ἄνθρωπος οὐδαμῶς φαίνεται μεριμνῶν περὶ τῶν νεκρῶν, ἀλλ' ἀφροντίστως παραδίδωσιν αὐτοὺς βορὰν εἰς τὰ σαρκοφάγα θηρία ἢ ὄρνεα. Ἐνίστε μάλιστα ὁ τύπος οὗτος τῆς κηδείας, ἢ ὀρθότερον ἢ ἔλλειψις παντὸς τύπου, διατηρεῖται καὶ ἐν κοινωνίαις ἀρχαῖων τῶν προηγμένων ἐν τῇ ἡμερῶσι: ἀλλὰ τότε ἀναφαίνονται δεισιδαίμονες συνήθειαι, προστίθενται τελεταί, καὶ ἀναγκαῖον θεωρεῖται ζῶα προνομιοῦχα νὰ καταβροχθίσωσι τὰς σάρκας τοῦ νεκροῦ οὕτω λόγῳ χάριν δοξάζουσιν, ὅτι τὸν νεκρὸν δεόν νὰ φάγωσιν οἱ ἰχθύς ὠρισμένων ποταμῶν. Ἀλλαχῶ ἐκθέτουσι τοὺς νεκροὺς ἐπὶ ἰκριωμά-

των, ἐπὶ δένδρων κλπ. Συνελόντι δ' εἰπεῖν ἐν πάσαις ταῖς περιστάσεσι ταύταις ἢ ἐγκατάλειψις τῶν νεκρῶν δὲν εἶνε πλέον κτηνώδης.

Ἄλλοι λαοὶ πάλιν θάπτουσι τοὺς νεκροὺς εἰς σπήλαια ἢ εἰς τάφους, κατασκευαζομένους ἐνίστε κατὰ τὸν τρόπον τῶν κατοικιῶν τῶν ζώντων, ἢ ὑπὸ τὴν γῆν, ἢ ἐπισωρευομένου λόφου χωμάτων. Ἐρχεται εἴτα ἡ καῦσις, ὁ δαπανηρότατος καὶ τιμιώτατος τρόπος τῆς κηδείας.

Ὅπως δὴποτε ὅμως καὶ ἂν γίνεται ἡ κηδεία, φροντίζουσιν ἐπιμελῶς νὰ παρέχωσι τῷ νεκρῷ ὄπλα, τροφάς, ἐργαλεῖα, ὧν ὑπολαμβάνουσιν ὅτι ἔχει ἀνάγκη, ἕνεκα τῆς δοξασίας περὶ παρατάσεως τῆς ζωῆς πέραν τοῦ τάφου. Ὡς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα ἔχουσι διττὴν φύσιν, ψυχὴν ἢ σιάν, προσωρισμένην νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ χρησιμεύῃ ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν νεκρῶν. Καὶ ἀναμφιβόλως πρὸς ταχύτερον καὶ πληρέστερον χωρισμὸν τῶν ἀοράτων ἐκείνων ἀπεικασμάτων τῶν νεκρῶν καὶ τῶν πραγμάτων, ἐπενόησαν ἐν χώραις ἀσχετοῖς ἀπ' ἀλλήλων τὴν διὰ τῆς πυρᾶς κηδείαν.

Τέλος κατὰ τὴν λογικὴν ἀκολουθίαν τῆς δοξασίας ἐκείνης, εἰς τὸν νεκρὸν μεταβαίνοντα εἰς τὸν ἄλλον κόσμον ἔδει νὰ παράσχωσιν εὐκολίας πρὸς συντήρησιν καὶ ἄμυναν, καὶ διὰ τοῦτο καλὸν καὶ ἀναγκαῖον ἔκριναν νὰ μὴ ἀφήσωσιν αὐτὸν μόνον, ἕνεκα τῶν κινδύνων τῆς πέραν τοῦ τάφου ὁδοιπορίας. Ἐθυσίαζον λοιπὸν ἐπὶ τοῦ τάφου του, ἢ συγκατέκαιον ἐν τῇ πυρᾷ αὐτοῦ, τὰ προσφιλέστατα αὐτῷ τῶν κατοικιδίων ζῶων, τοὺς δούλους του, καὶ συνήθως, συνθηθέστατα, καὶ τὴν γυναῖκα ἢ τὰς γυναῖκάς του, ἂν ὁ τεθνεὺς ἦτο ἀνὴρ. Ἐντεῦθεν ἀνάριθμοι φόνοι, ποταμοὶ αἵματος ποτίσαντες τὴν γῆν ἐπὶ χιλιετηρίδας, ἅτινα πάντα παρέρχονται ἐν σιγῇ οἱ ἡμέτεροι ἠθολόγοι καὶ ἱερεῖς, ὁσάκις πάση δυνάμει ἐξυμνοῦσι τὸ μέγα, τὸ ἄγνόν, τὸ εὐεργετικὸν δόγμα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἐν ᾧ μάλιστα οἱ πλείστοι τῶν λαῶν πιστεύουσιν οὐχί εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐπιβράδυνσιν τοῦ θανάτου, εἰς πρόσκαιρον ἐξακολούθησιν τῆς ὑπάρξεως μετὰ θάνατον.

— Λοιπὸν, Ζωίτσα, πόσα κάνουν 2 καὶ 4;

Ἡ μικρὰ Ζωίτσα μετρώσα ἐπὶ τῶν δακτύλων: «3,4,5, — 6, μαμά.

Μήτηρ. — Καὶ 4 ἀκόμη;

Ζωίτσα μετρώσα πάλιν: 7,8,9, — 10, μαμά.

Μήτηρ. — Καὶ ἄλλα 4;

Ζωίτσα. — «Μὰ δὲν ἔχω πλέον δάκτυλα, μαμά.»